

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 173

Maribor, ponedeljek 3. avgusta 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglas po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Skladišča tvornice za dušik v Rušah v plamenih

Požar je izbruhnil davi ob pol 5. uri — Pogorela so skladišča karbida in umetnih gnojil ter moderna vkladalnica — Skodo cenijo nad 10 milijonov — Tovarna bo obratovala kljub katastrofi — Požar še traja

Maribor, 3. avgusta.

Davi ob pol 5. uri so postale Ruše pozorišče enega največjih požarov, kar jih pominja kronika požarnih katastrof v zadnjih desetletjih, če se računna pri tem na efektivno škodo, ki presega po mnenju g. komercialnega ravnatelja Krejčija že dosedaj preko 10 milijonov dinarjev. Požar je izbruhnil v veliki in moderno opremljeni tovarni dušika in dušičnih gnojil ter karbida v Rušah, ki razpošilja svojo proizvodnjo tudi preko mej naše države.

Ognišče požara

je bilo v posloplju za mešanje umetnih dušičnih gnojil. Ogenj je nastal najbrže na ta način, da so se tam nakopičena umetna gnojila sama od sebe vžgala, kar se čisto zgodi zaradi gotovih kemičnih procesov pri tej vrsti gnojil.

Prva sta opazila ogenj ob pol 5. uri nočna paznika Grahernik Leopold in Tancer Engelbert, ki sta bila na kontrolnem obhodu. Oba sta opazila prve sikačice plamene v dveh med seboj si po sten razdeljenih prostorih in sicer v skladišču dušičnih gnojil in v velikem prostoru za vlaganje in vrečenje mešanih gnojil. Takoj sta tekla k signalnemu aparatu za obveščanje požarov ter ukrenila vse potrebno za reševalno akcijo. V nekaj trenutkih je bil na kraju požara tudi g. komercialni ravnatelj Krejči, ki je prevzel tehnično vodstvo gašenja požara. V zgodnje jutro so prišle vrliščati tovarniške sirene in kilcati na pomoč, kakor tudi telefon, s katerim je vodstvo tovarne takoj obvestilo o katastrofi mariborsko požarno brigado in orožništvo, ki je takoj prihitelo k pogorišču. Na kilce na pomoč se je prva odzvala požarna brigada Ruše I., ki je prihitela v tovarno že ob tridesetih na 5. uri in stopila takoj v akcijo. Za njo so se oglašali rogovi ostalih požarnih brigad, ki so prihajale z največjo naglico na pomoč ter se postavile v bran divjajočim plamenom,

ki so se bliskovito širili.

Na pozorišču požara so se pripetile namreč v kratkih presledkih še požarne brambе iz Bistrice pri Rušah, Maribora z dvema vodoma, Ruše II., iz Lobjnice, Lehnice, Peker, Studencev z dvema vodoma, Radvanj, Pobrežja, Razvanj in končno še iz Brezje. Tako se je zbralo okoli 7. zjutraj na kraju katastrofe nad 140 gasilcev, ki so z

12 motornimi in 2 ročnimi brizgalnami

poskušali rešiti, kar je bilo še mogoče in omejiti požar, ki je resno ogrožal večino številnih tovarniških posloplj.

Reševalno akcijo sta vodila gospoda Flakus Ignac, župni starosta gasilske župe Drava desni breg in načelnik mariborskega gasilnega društva Voller. Z vsa vnašima je pomagal dr. Schindler, dočim je vodil tehnično gašenje in omejitve požara

ra g. ravnatelj Krejči z ozirom na svojevrstnost materiala, ki je prišlo pri gašenju v poštev.

Gašenje požara je bilo nad vse težavno, ker se je ogenj bliskovito širil ter se je v nekaj trenutkih

razprostrl po nad 310 metrov dolgi fronti,

ki so jo tvorila skladišča št. I., prostor za vkladanje dušičnih gnojil in karbida ter skladišča II. in III.

V 15 metrov dolgi širini posloplj so med silnim pokanjem in kot noč črnem dimu, ki je jemal gasilcem pogled ter jih opasno dušil, gorele z lepenco krite strehe, od časa do časa je bilo čuti tudi manjše eksplozije. V skladiščih je bilo obilo materiala za gorivo, saj je bilo samo v skladišču št. II. nad 30.000 vreč, ki so gorele kakor papir, dočim je bilo v skladišču št. III. nad dva vagona desk.

Najstrašnejše je divjal požar

v prostoru za vkladanje dušičnih gnojil, kjer stoji 16 silnih silosov, napolnjenih z dušičnimi gnojili. Tu je gorela streha kakor baklja, da so švigali visoko pod nebo krvavi plameni, dočim se je dvigal dim kar več sto metrov visoko in se izgubljal proti Koroški, kamor je vel veter, ki je prihajal od Maribora in kateremu je precej pripisovati, da je požar napredoval tako bliskovito.

Vročina okoli pogorišča

je bila neznosna. Tračnice na železniških tirih okoli skladišč so se skriville, kot da bi bile iz navadne žice. Silne traverze na katerih je slonela streha vkladalnice so se nenadoma skriville in padale med silnim truščem na zemljo, kjer so žarele kot razbeljene kače. Ista usoda je zadela večje železnice za prevoz tovorov iz vkladalnice v posamezna skladišča. Skoro četrt metra debele traverze so skriville kakor da bi padale na nje granate najtežjega kalibra. Enak dojem vzbula celoten pogled na prostor za vkladanje dušičnih gnojil, kjer se je med silnim hrupom

podrla skoro 50 m dolga in 10 m visoka stena

s silosov, od katerih jih je ostalo na svoji mestih samo še 6. Ostali del stene pa je močno nagnjen in ves razpokan tako, da je pričakovati, da se bo sleherni hip zrušil.

Ko je bil požar v največjem razmahu ter se je približal že prostoru z aparati za izdelovanje oglikove kisline, je bil prišel v veliko nevarnost tudi daljnovod. Treba je bilo

odklopiti električni tok,

kar pa je povzročilo, da so se ustavili vsi stroji in z njimi tudi črpalke za veliki vodni rezervoar, iz katerega so napajali številne hidrante, iz katerih so napeljali cevi za omejitve požara, ki je ogrožal vse bolj tudi ostale objekte, na katerih so že pričeli goriti obronki streh in posamezni prostori. V tem trenutku je nadvse sijajno slu-

žilo letno betonirano domače kopališče, h kateremu so pristavili motorne brizgalne in pričeli z njimi črpati potrebno vodo. Posebna opasnost je pretela poslopju, pri katerem se nahajajo trije veliki tanki, napolnjeni s štirimi vagoni nafte in benzola. Gasilci so z nadčloveško požrtvovalnostjo in v vedni smrtni nevarnosti odbijali na pade ognjenega morja, ki je ogrožala to poslopje ter s tem očuvali tovarno in Ruše pred

nedogledno katastrofo.

Pri tem delu je bil eden bolj pogumen kot drugi.

Med skoro neprodlnim dimom, ki je zajel pogorišče v globoko temo, so se lotili gasilci in delavci reševanja železniških voz, natovorjenih s karbidom, in umetnimi gnojili ter jih tirali preko razbeljenih tračnic proti izhodu in postaji Bil je naravnost

heroičen pogled na junake,

ki so tirali težke vagona med poklenskimi vročino in padanjem brezštevilnih ogorkov ter hreščanjem sesipajočih se traverz višje železnice za prevoz materiala proti izhodu.

Ko je bil požar na višku, se je lotil že tudi mešalnice za umetna gnojila, ki na so jo v zadnjem hipu rešili. Ves ta čas, ko so se morali gasilci omejitvi samo na delo za omejitve požara, pa so divjali nenasitni plameni v do vrha streh naloženih skladišč dušičnih gnojil in karbida, ter gledali, kako

pada objekt za objektom

kot žrtev nenasitnih plamenov. V skladiščih se je nahajalo ob času nesreče nad 1.100 vagonov karbida in okoli 300 vagonov dušičnih gnojil. Poleg tega pa še v vkladalnici 8 vagonov dušičnih gnojil, en vagon soli, 35 ton suhega superfosfata in 30 ton vlažnega fosfata, številni elektromotorji, razni drugi stroji, tekoči trak za dobavo surovin in veliko število raznih drugih strojev in orodja. Poleg tega je bila še velika množina kosa, apna, dva vagona desk in nad 30.000 vreč, ki so pogorele vse do zadnje. Vsaka akcija za omejitve požara v skladiščih je bila docela brezupna in naravnost življensko opasna, ker bi lahko eksplodirali vsi sodi v hipu, ko bi prišla voda do tisočih železnih sodov s karbidom, ter raznesli celo tovarno. Spriča tega ni preostalo drugega, kakor na povelje g. ravnatelja gledati, kako uničujejo plameni skladišča in v njih nameščen material.

Reševalna akcija k sreči ni zahtevala človeških žrtev. Pač pa so dobili manjše opekline nekateri gasilci in sicer en mož iz Bistrice, eden iz Ruš in železničar Ivan Kotnik iz Studencev, ki je padel z goreče strehe in se pri tem tako poškodoval po rebrih, da so ga morali prepeljati takoj v bolnico.

Ogenj se je posrečilo omejiti

še proti devet uri, vendar pa bo gorilo najbrže še nekaj dni in bodo na pogorišču, ki izgleda kakor boljše po najhujši bitki, čuvali še gasilci iz Ruš in Bistrice, dočim imajo gasilna društva Maribor, Studenci in Lobjnica nastroženo pri

pravljenost. Na pogorišču, kjer plameni še vedno sikajo proti nebu, je na delu sedaj poleg gasilcev veliko število tovarniških delavcev, ki odstranjujejo največje prepreke ter pripravljajo prostor za prenos karbidnih železnih sodov v velike prostore zgradbe za mešanje umetnih gnojil, kjer bodo nameščeni do časa, ko bodo zgradili nova skladišča.

Želeti bi samo bilo, da ne prične padati med tem delom dež, ker bi bila sicer velika nevarnost,

da eksplodira karbid,

če bi prišel v dotik z vodo, dokler še gori pod njim in med njim les in ogorki, ki so padli s streh in lesenih sten skladišč. Številni monterji montirajo tudi električno razsvetlavo za delo ponoči, ker so vsi električni vodi prežgani in poškodovani. Drugi zopet popravljajo železniške tračnice in jih izmenjujejo z novimi.

Po ogledu pogorišča je imel naš urednik priliko govoriti s komercialnim ravnateljem Ruške dušične tovarne g. Krejčijem, ki mu je kljub silnemu zaposlenju in vidni izmučenosti rade volje dal vse potrebne informacije. Požar je uničil sicer večino skladišč umetnih gnojil in karbida, ostale pa so k sreči nepoškodovane vse naprave za pridelovanje dušičnih gnojil in karbida, tako

da bo tovarna lahko obratovala

v neomejenem obsegu tudi v naprej. Ostale pa je še vendar toliko materiala na skladišču, da lahko tovarna zadovolji vsem naročilom, ne glede na to, da bo ostal obrat neokrnjen.

O kakem odpustu delavcev

spričo te katastrofe ni govora, ker jih bo potrebovalo podjetje za izpraznitev pogorelih skladišč, v katerih so ostali sodi s karbidom. Velika sreča pri vsem je bila to, da ni bil veter močnejši, ker bi postala žrtev plamenov sicer mogoče vsa tovarna.

Ravnateljstvo tovarne daje polno priznanje vsem gasilnim društvom, ki so se izkazale nad vsako pričakovanje ter storila vse, kar je bilo v njihovih močeh. Skupna škoda presega optimistično ocenjeno 10 milijonov dinarjev, vendar pa je krita z zavarovalnico.

Zanemarijena mladina.

V neki dekliški ljudski šoli v Kölnu so odkrili porazna dejstva o moralnem stanju deklic iz nižjih razredov. Tako je bilo samo v enem razredu sedem deklic, starih 12 do 13 let, ki so iskale v prostem času po parkih moške družbe in odhajale z njimi na stanovanja. Darila in denar, ki so ga sprejemale za to, so uporabljale za obisk kopališč in kinov.

Plemstvo za očeta s otrok.

Predsednik Mussolini je odlikoval z dednim plemstvom pekovskega mojstra Luigi Speradinija, ker ima osem otrok. Drugi očetje številnih družin pa so dobili zlate spominske kolajne in večje denarne nagrade.

Spominjajte se CMD

Drugo pismo iz ferijalne kolonije v Kaštel Lukšiču

Kaštel Lukšič, 29. julija.

Po zajtrku odrinemo na kopališče. V lepem zelenem gozdiču opravimo jutranjo telovadbo. Kaj je prijetnejšega od gibanja v kopalnih hlačicah sredi lepega svežega zelenja! Dečkom žare obrabi od veselja in zadovoljstva. Po telovadbi se igramo v gozdičku, ki nam nudi toliko možnosti zaposlitve, da ne vemo, kje bi prišli. V hladni senci zidamo predore in delamo umetne ribnike, ki jih napolnimo z morskimi vodami. Iz lesa izrezujemo ladje, ki jih spuščamo pri kopanju v vodo. Nekateri balinajo, drugi čitajo Robinzono itd.

Sredi najlepšega igranja pa naenkrat zabrni motor in vse beži gledat. Hidroplan, hidroplan, kriči deca, pa že maha držnim avijacijskim. Gospodje vedo, da jih želimo videti bližje, zato prilete čisto prav blizu. Nekega dne bi nam šle skoro naše glave, da nismo globoko počenili. Zeleni metulji je šel jedva 1 do 2 m nad našimi glavami. Hidroplani nas največkrat zmotijo pri naših igranjih. Zelo radi pa jih gledamo, zlasti, ko režejo morskovo vodo. Prav tako popularne so tudi ladje. Sicer plovejo tiho, vendar jih zdrave oči naših malih kmalu opazijo in takoj stoje zopet kot zid ob obali.

Okrog 10. ure gremo prvič v vodo. Naše kopališče je precej velik, naraven bazen, čigar globina (najgloblje 1½ m) je prav primerna za deco. V tem bazenu se kopamo 4 do 5 krat dnevno. Vsakdo je že okusil slano morskovo vodo, bodisi da je bilo hote, verjetneje pa nehote. Pridno se učijo plavati. Vsak dan jih prepisemo nekaj k plavalcem.

Po kopeli se solčimo. Na razpolago nam je prav prijeten prostor sredi zelenega gozdiča. Solčni žarki razžare drobno kamenje, da moramo podložiti brisače, če hočemo vzdržati na vročih tleh.

Doslej smo se vsi zdravi, kar se moramo zahvaliti zlasti lepemu redu ter okusni in tečni hrani. Ga Ravterjeva nas sprejema v obednici in nam polni lečne riave skodelice po 2 do 3 krat.

Nedeljske popoldneve porabimo za izlete. Doslej smo si ogledali vseh sedem Kaštelov, ki si slede od Splita proti Trogiru v naslednjem redu: Gomilica, Kamelovac, Lukšič, Stari, Novi, Štafelic in Nehaj. Skoraj vsi so enaki, vsaj po slogu. Ozke ulice, hiše precej visoke iz sivih kamena. Posebno starinski izraz očituje Stari in Novi. Semkaj je bil izlet najlepši. Po lepi cesti ob morški obali so nas spremljali na desni lepi zeleni vrtovi oljk, fig, palm, lorberja in drugih južnih rastlin. Na levi pa se zaganjajo ob cestni zid lepi modri morski valovi. Kaštela Stari in Novi spadata med najvažnejše. Imata lepe hotele z vrtovi za tujce. Ulice so ozke, da zamoreš v njih jedva odročiti.

Posedli smo na pomolu in opazovali kopalice, motorne čolne in jadrnice. Med prepevanjem naših narodnih pesni smo se vračali v Lukšič. Tukajšnji prebivalci pa hvalijo našo deco »što tako lepo peva«.

Iz Lukšiča bomo odpotovali v ponedeljek 3. avgusta. V torek jutraj bomo pri speli v Zagreb, ki si ga bomo natančneje ogledali. S tramvajem se bomo popeljali na Maksimir in si ogledali zoološki vrt. Razen tega pa hočemo videti še tudi druge znamenitosti lepega Zagreba. Pred odhodom bomo v Zagrebu še obedovali. S prvim popoldanskim vlakom se odpeljemo v Maribor, kamor bomo prispeli ob 17. uri. Starše naših otrok naprošamo, naj pridejo v torek, dne 4. avg. ob 17. uri na glavni kolodvor po svoje male zamorčke.

Končano je naše letovanje. Prav prijetno smo se imeli. Domotožja ni bilo. Zdravi smo bili vsi, zakar se imamo zahvaliti skrbnemu vodstvu kolonije. Posebno pa gospe soprog vodje bodi izrečena tem potom najlepša zahvala za požrtvovalnost.

Povratak kolonije iz Kaštel Lukšiča. Starše, ki imajo svoje otroke v koloniji v Kaštel Lukšiču, prosimo, da pridejo jutri, ob 17. uri na glavni kolodvor po svoje male zamorčke.

Denarni zavodi v Mariboru posluje od 1.—31. avgusta samo dopoldne.

Novice iz Slatine Radencev

Dne 1. tm. se je vršil komisijonalni ogled radi uvedbe nove avtobusne zveze Čakovec - Ljutomer - Radenci - Gornja Radgona - Radenci - brod - Murska Sobota - Dolnja Lendava - Čakovec. Na tej krožni progi hoče obratovati g. Brodjan iz Čakovca. Zastopnika banske uprave gg. dr. Pfeifer iz Ljubljane in inž. Lah iz Murske Sobotice sta si včeraj ogledala prometne možnosti ob brodu preko Mure v Petanjcih. Uvedba nove avtobusne proge bi vsekakor znatno izpopolnila mrežo naših prometnih žil.

V soboto smo imeli tu igralce dramskega odseka Sokola v Gornji Radgoni, ki so nam na improviziranem odru v dvo rati zdraviliščne restavracije predvajali znano Nicodemijevo komedijo »Scampolo«. Bil je za nas vse lep užitek. Gostje in domačini smo se v lepem številu odzvali vabilu in se prav od srca zabavali. Ugajala sta posebno Scampolo in inž. Tita, vrlo potrudila pa so se tudi ostali diletanti.

Na impozantni novi zgradbi »Osnovne šole kralja Aleksandra I.« so dovršena sedaj tudi že zadnja dela, le tuintam so potrebne še male korekture in izpopolnitve okrog poslopja. Zadnje dni so dogradili nov studenec, in v notranjosti se vrše še nekatere korekture. Krajni šolski odbor pod vodstvom neumorno delavnega župana g. Jakoba Zemljiča, kojega mnogoletne napore krona sedaj lep uspeh, je imel minole dni sejo in na njej določil podrobnosti programa za slavnostni dan blagoslovitve in otvoritve novega ognjišča prosvete ob naši severni inej, ki bo 16. tm. Pomožni škof g. dr. Tomažič je ljubeznivo zasigural svoje sodelovanje. Pri prihodu dopoldanskega vlaka ob 9.17 bo sprejem gostov na kolodvoru, nato bo g. pomožni škof imel v zdraviliščni kapeli sv. Ane slovesno službo božjo in pridigo. Po maši bo slavnostna povorka gostov in naroda do šole, kjer bo g. pomožni škof slovesno blagoslovil, zastopnik kr. banske uprave pa slovesno otvoril novo šolo. Domači župan g. Zemljič bo ob tej priliki kot hišni gospodar v lastnosti načelnika krajevnega šolskega odbora pozdravil vse zastopnike, goste in narod. Ob 14. bo v zdraviliščni restavraciji slavnostni banket, nato pa veliko narodno veselje z godbo in drugimi privlačnimi točkami. Naj bi se te pomembne obmejne slavnosti udeležilo poleg domačega naroda naše ljudstvo, zlasti vsi prijatelji naše narodne prosvete ob blizu in daleč!

Že več dni nam napovedujejo prihod g. ministrskega predsednika generala Živkovića. Ker si je povodom svojega bivanja v Varaždinskih toplicah ogledal že razne naše zdravstvene zavode in naprave, upamo, da bo prav kmalu posestil tudi naš tih kotiček in se okopal v naši osvežitveni vodi!

V. S.

Burno krojaško zborovanje.

Že drugič letos so se zbrali zadnje nedeljo pri Gambirinu v velikem številu krojači, šivilje in modistinje iz mariborskega mesta, ne morda radi posvetovanja o strokovnih gospodarskih zadevah, ampak radi volitev načelstva. Tako lanske kakor tudi letošnje načelstvene volitve so bile namreč od obrtnega oblastva razveljavljene in so se morale že drugič ponoviti. Zborovanje je otvoril združni načelnik g. Koser, vodil pa magistratni svetnik g. Rodošek. Po hudem boju med pristaši dosedanjega načelnika g. Kosarja in novega kandidata g. Lešnika je bilo po peturnih volitvah sestavljeno načelstvo — iz pristašev obeh strank! Ali bi ne bil enak uspeh dosegljiv že lansko leto? Ali ni škoda za brezplodno potrošene materialne in duševne sile, ki so se tekem celega leta izčrpavale v borbi za funkcije v zadrugi, pa bi lahko tako koristile združnim članom in članicam v sedanji dobi gospodarske krize, ako bi se uporabljale pravilno? Novo načelstvo je sestavljeno tako-le: načelnik g. Kosar Anton, podnačelnik g. Vidovič Stanko, odborniki gg. Besak Anton, Jeglič Poldi, Jeler Franc, Lorber Franc, Reicher Franc, Sajko Anton, Štiber Rudolf, Zotter Raiko. Združno članstvo upravičeno pričakuje, da se bo novemu načelstvu posrečilo izločiti medsebojne spore iz svojega programa in vso skrb posvetiti izključno strokovnim interesom članstva in pripadništva.

NAŠIM NAROČNIKOM!

Današnji številki »Večernika« smo priložili položnice in prosimo vse cenjene naročnike, da nam naročnino, v kolikor je niso še poravnali, čim prej nakazujejo, da jim bomo mogli list nemoteno še nadalje pošiljati. Vsem pa, ki letos (od 1. jan. do 31. jul.) še niso poravnali naročnine, bomo primorani list ustaviti.

Uprava »Večernika«.

Dva večja požara blizu Poljčan

V petek proti pol 15. se je nad trgovim Studenice nenadoma začel viti gost dim proti nebu. Poličanski gasilci so se ravno hoteli odpraviti na pot, ko jih je zadržal sel, češ: »Ni treba, ni več pomoči, ker gorijo drva in to na bregu, kjer ni nikake vode.« Vnelo se je 25 klafter bukovih drv, ki so bile pripravljene za ogled. Ogenj je baje nastal vsled eksplozije peči. Lastnik je poličanski tovarnar g. K.

Komaj se je ta novica nekoliko poglobila, je že hušnil nedaleč odtod nov oblak dima proti nebu. Gorelo je ravno na nasprotnem bregu v Gor. Klečah. Takoj je pozval gasilni rog poličanske gasilce, ki so odhiteli z avtobusom in motorko na kraj nesreče. Gorelo je posestvo Ivana Lešnika, ki stoji visoko na bregu. Radi tega motorka ni prišla v poštev, pa tudi sicer niso mogli gasiti, ker razen gnojnice, s katero so sprva skušali gasiti, zgoraj ni bilo druge vode. Tako je kljub vsem naporom vrlih sosedov, ki so prišli takoj na pomoč in trudu požrtvovalnih poličanskih gasilcev zgorelo vse. Ogenj je bil velikanski. Slamnate in druge ogorke je nosilo do pol ure daleč naokrog. Gasilec je bilo mogoče ogreti le omejevali, da se ni razširil še na sosedna posestva, in reševati kar se je dalo. Zgoreli so govejski in svinjski hlevi, lesena in s slamo krita stanovanjska hiša in še eno zidano poslopje. Razen tega vsa krma, krog 100 mernikov žita, ves živčev in 200 začev. Rešili so le živino in malenkostne kose pohištva. Zavarovan je bil nesrečnež le za 25.000 Din, škoda pa je precej nad 100.000 Din.

Kako je ogenj nastal, o tem krožijo različne domneve. Ker so ravno tisti čas mlajši, mislijo, da je kdo neprevidno odvrnil cigaretni odpadke, drugi zopet menijo, da je bil podtaknjen. Vsekakor je hudo, kogar zadene slična nezgoda, pa bodisi tako ali tako...

Učiteljstvu v Mariboru

sporočam, da je glasom dopisa banske uprave nadaljno odtegotanje davka od štanarine ukinjeno in da zamore vsaka šola pri mestnem knjigovodstvu dvigniti pridržane zneske od 1. aprila dalje v znesku po mesečnih 6 Din. Predsednik.

Najlepša palača Maribora

bo vsekakor palača Banovinske hranilnice, zgrajena na vogalu Slovenske in Gosposke ulice na kraju, kjer je stala poprej Tegetthoffova rojstna hiša. Stavba je že pod streho in je bil v soboto običajni likof. Posebnost palače bodo krasne arkade v pritličju in pa horizontalno premikajoča se okna. Fasada bo obložena z umetnimi kamni, na terasi bodo prhe in prostori za solnčenje. Banka bo imela svoje stopnišče, napravljeno iz podpešnega marmorja. Poslopje bo štirinadstropno. Načrte za palačo, ki bo v ponos našemu mestu, sta izdelala arhitekta gg. Dev in Černigoj, gradbena dela pa ste izvršili gradbeni podjetji inž. Jelenc & Slajmer in Živic. Slovesnosti dograditve so se razen članov upravnega sveta in ravnateljstva ter uradništva banke udeležili tudi še povabljeni in se je gosp. dr. Štor zbranemu delavstvu v kratkem govoru iskreno zahvalil za njihovo marljivo delo. Palača, ki bo otvorena najbrže decembra meseca ter bo najmodernejša poslopje v Mariboru, bo pač najlepša nema priča slovenske podjetnosti in tudi sposobnosti.

Razpis himne »Jadranske Straže«.

Izvršilni odbor v Splitu razpisuje natečaj za komponiranje himne »Jadranske Straže« na besedilo Rikarda Katalinića, ki se dobi pri odboru. Himna mora biti v obliki koračnice ter komponirana za en glas in klavir. Natečaja se lahko udeležijo vsi jugoslovenski skladatelji. Vrh dela naj se dostavi zapečateno s šifro, v posebni kuverti ime avtorja, najkasneje do 1. decembra. Najboljše delo dobi nagrado v znesku 3000 Din.

Dravinjska podružnica SPD v Konjicah je svojo kočo na Pesku razširila še za novih 40 ležišč. Tako bo kočica odgovarjala vedno bolj naraščajočemu turistovskemu prometu. Otvoritev novih prostorov bo 15. avgusta. Ob tej priliki se bo vršil na Pesku tudi »Pohorski tabor«. Ob 10. uri bo služba božja ter blagoslovitev novih prostorov, nato pa planinsko rajanje z godbo. Planinci bodo gotovo tudi ob tej priliki mnogoštevilno posetili to priljubljeno planinsko postojanko.

Ogenj v Ljubnici pri Zrečah.

Dne 27. julija je izbruhnil okoli 2. pop. v hiši Simona Maleca v Ljubnici pri Zrečah vsled vnetja saj v dimniku požar, ki je uničil hišo in gospodarsko poslopje ter vse pridelke, ki so bili že spravljani. Pogorelec je zgorelo tudi vse pohištvo in niti obleke niso mogli rešiti. — Ignacijev semenj je bil dobro obiskan, samo cena živine je bila silno nizka. Najlepše vole so prodajali komaj po 5 Din. Kmetje so morali govedo oddajati tudi po nizki ceni, ker nimajo drugega dohodka, kakor ob živinoreji. Vino, niti les nima nobene cene, niti povpraševanja. —

Upokojeno učiteljstvo iz Maribora in okolice

bo imelo svoj družabni izlet v četrtek dne 6. avgusta popoldne v Ruše. Utaborili se bodo na kratko v gostilni g. Črnka (prej Novak). Pogoj ugodno vreme. Odhod iz Maribora (glavni kolodvor) ob 13.18, vrnitev z večernim vlakom. Vabijo učitelji upokojenci iz sosedstva.

Mestno kopališče

bo jutri v torek, zopet odprto. — Mariborska državna nižja gozdarska šola

je zaključila svoje prvo šolsko leto v četrtek, dne 30. julija. Šola, ki je bila združena z internatom, je obiskovalo 21 učencev. Dne 24., 25., 27. in 28. julija so se vršili pismeni in ustni izpiti. K izpitu je bilo pripuščenih vseh 21 učencev in je bil uspeh sledeči: Dva učenca sta opravila izpit z odličnim, devet učencev je položilo izpit z prav dobrim, osem z dobrim, dva pa sta opravila izpit z zadostnim uspehom. —

Zadnja pot prof. Šijanca.

V soboto popoldne so položili prof. Mirka Šijanca ob vznožju Pohorja na Pobrežju k večnemu počitku. Z venč pokrto krsto je blagoslovil mestni župnik msgr. Umek, improvizirani pevski zbor pa je zapel turobno nagrobno »Vigred«. V žalnem sprevodu je bilo razen pokojnikovih stanovskih tovarišev tudi mnogo njegovih bivših učencev, prijateljev in znancev. Ob odprtem grobu je izpregovoril pokojniku v zadnje slovo msgr. Umek, pevski zbor pa je zapel »Blagor mu«, nakar je zemlja sprejela pokojnika v svoje naročje. —

Ponedeljek Sreda
kabaretna večera
Valika kavarna

Tatinskega Ivana Magerla, ki ima na vesti celo serijo tatvin in vlovov v Mariboru in okolici, so včeraj izročili v zapore mariborskega okrožnega sodišča. Z njim vred pa je romal za varno sodno zidovje tudi Ivan H., ki je prevzel od Magerla del ukradenega blaga in ga potem prodal. Razen tega je Magerle svojega dičnega sotrudnika osumil, da mu je v skrivališču na Pohorju pokradel del plena, ki ga je napravil pri trgovcu Očku in sicer briljanten prstan z zlato uro, srebrno torbico, cigarete in razne druge predmete. Res prav dična tovariška dvojica! —

Aretacije.

Včeraj je policija aretirala Julijano M., 50 let staro delavko brez stalnega bivališča, ki je osumljena, da je prišla v nezaklenjeno kuhinjo Antonije K. ter vzela iz ročne torbice 18 Din. v gostilni »Pri roži« pa odnesla več klobas in tudi pol litra vina. — V soboto je bil aretiran M. Š., ki ga je osumil neki hlapec iz Sv. Jurija ob Ščavnici, da mu je hotel iz žepa vzeti denarnico, kar pa ta odločno zanika. —

Sokolsko društvo Maribor III. Krčevina-Košaki

priredi v nedeljo 9. avgusta ob 15. uri v gostilni ge. Jožefe Kekec v Koških (Žovca) ljudsko veselico z govorom, godbo, petjem, telovadnimi nastopi, kuglanjem na dobitke itd. — Vstopnina zmerena. — Čisti dohodek veselice se porabi za nabavo nove hradlje. —

Silno naraščanje prebivalstva na Japonskem

VSako URO SE RODE 4 OTROCI — ČEZ 30 LET BO IMELA DRŽAVA ŽE ČEZ 120 MILIJONOV PREBIVALCEV.

Te dni je bila objavljena uradna statistika o porastu prebivalstva na Japonskem, ki dokazuje, da so se močno motili vsi, ki so mislili, da bo prebivalstvo Japonske polagoma pričelo padati. Naposledno zaznamuje statistika naravnost neverjeten porastek prebivalstva, ki bo predstavljal v nekaj desetletjih ne samo najvažnejše vprašanje Japonske, temveč tudi težko skrb za mednarodno politiko. Že sedaj je na Japonskem eno najbolj aktualnih vprašanj stalno naraščanje prebivalstva, za katero ni dovolj zemlje za obdelovanje niti možnosti zaposlitve v industriji in drugih panogah narodnega gospodarstva. Ako bo prebivalstvo naraščalo v dosedanjem obsegu, bo imela Japonska l. 1960 že preko 120 milijonov ljudi ter bo za Rusijo in Zedinjenimi državami številčno najmočnejša država na svetu. Vsa površina Japonske pa znaša nekoliko manj kakor polovica Kalifornije.

Na Japonskem se rode vsako uro nič manj kot 4 otroci, mesečno 43.000 novih življenj. Država šteje sedaj 64.450.000 prebivalcev, ne všteti pri tem japonske posesti in kolonije. V zadnjih petih letih se je pomnožilo število prebivalstva za 4.713.185 oseb, torej za 7,9 odstotkov napram 67% v prejšnjem petletnem razdobju.

Naraščanje prebivalstva na Japonskem je tem važnejše, ako pomislimo, da je v zadnjih petih letih število prebivalstva v Britaniji, Nemčiji in Zedinjenih državah stalno padalo. Čeprav predstavlja naraščanje prebivalstva na eni strani težaven problem prehranjevanja, pa daje na drugi strani državi »solnce« velike moči. Lahko si je misliti, kakšno vojaško silo bo predstavljala Japonska, ko bo čez nečeti 30 let tretja država na svetu. Japonski smisel za disciplino, njihovo prirojeno spoštovanje avtoritete in ekspanzivna sila — bodo predstavljali ogromno moč, ki se bo še bolj uveljavljala v mednarodni politiki kakor se že. Toda Japonska ne prestopa zahteva zemlje, kamor bi mogla pošiljati svoj presežek prebivalstva. A teh dežel ni. Avstralija, pacifiško otočje, Sibirija in druge dežele, kjer bi mogli Japonci dobiti delo ali obdelovati zemljo, so v rokah Evropecev, Amerikana pa je že davno popolnoma onemogočila japonsko priseljevanje.

Tako so v praksi Japonski zaprta vsa vrata, skozi katera bi mogla poslati vsaj del svojega nadštevilnega prebivalstva. Japonska se zato vsak dan bolj polni kakor ogromen balon, ki mora končno eksplodirati, ako mu oni, ki ga drže, ne odpro ventil.

Kürtenov oddelek v muzeju

Kriminalni muzej v Düsseldorfu dobi poseben oddelek, ki se bo bavil z umori in drugimi zločini obglavljenega Petra Kürtena. Napravljene so bili namreč trdežni odlivki, ki kažejo način poškodovanja Kürtenovih žrtev. Ostanki oblek in razne čunje z urezki in luknjami kažejo učinek morilnega orožja. Morilčeva pisma v zvezi s sistematičnim pojasnilom preiskave rokopisov bodo razstavljena v originalu. Načrt mesta Düsseldorfa z malimi zastavicami kaže kraje, kjer so bili izvršeni zločini in v kaki medsebojni zvezi so. Čevlji in veliko število fotografij morilca izpopolnjujejo grozno Kürtenovo kroniko, ki seveda, kakor vsi drugi kriminalni muzeji, ne bo dostopna javnosti, temveč bo služila le za študij kriminalnim uradnikom, juristom in znanstvenikom.

Ruševine stolpa pokopale škofa

V bačkovskem samostanu v bližini Plovdive se je dogodila huda nesreča, pri kateri je bil smrtno ranjen evškop Panaret. V samostanu je bil namreč se od zadnjega potresa, ki je opustošil plovdivski okraj, poškodovan zvonik samostanske cerkvice. Preteklo leto so pričeli popravljati razpokane stene samostana, kakor tudi zvonike. Delo se je bližalo že

Kaj pa se bo zgodilo, kadar eksplodira ta ogromni balon, v katerem živi že sedaj nad 60 milijonov ljudi? To vprašanje je zagonetka, ki sili k razmišljanju tudi najmočnejše politične činitelje — anasške narode. Kajti ravno oni imajo v posesti pokrajine, v katere, čeprav skrivoma, upirajo Japonci stalno svoje oči. Posebno Avstralija, ki nima danes niti 10 milijonov ljudi ter bi mogla sprejeti na stotine milijonov, je najbolj privlačna točka Japonske. Avstralija bi tudi gotovo že postala žrtev Japonske, da ne stoji za njo ogromen britski imperij, v najskrajnejši potrebi pa morda še druge anglosaske narode. Japonci stalno svoje oči bi dovolili, da bi Azija podjarmila njihove krvne sorojake. Avstralija tudi prav dobro pozna in čuti to zmerno nevarnost ter je že pred več leti prepovedala priseljevanje iz Azije. Na njeno zahtevo je Anglija tudi pričela utrievati Singapor, ki naj bi postal najmočnejša trdnjava na svetu — pravi azijski Gibraltar.

Od japonskih mest ima največ prebivalstva Osaka, namreč 2.453.573 oseb. Šele za njo pride glavno mesto Tokio, ki ima 2.070.000 prebivalcev. Če pa se v prebivalstvo Tokija vštejejo tudi oddaljenejša predmestja in cela majhna mesta, ki spadajo pod njegovo upravo, potem šteje 5.408.678 prebivalcev.

Japonska je kljub silni industrijalizaciji še vedno večji del poljedelska država. Seljakov je 27 milijonov, industrijskih delavcev 5 milijonov, 8 milijonov pa je trgovinskih delavcev.

Beda na deželi je mnogo večja kakor v mestih. Vzrok je številnost kmečkih družin, ki imajo komaj toliko zemljišča, da se morajo preživeti čez leto. Kljub vsem neprivlačnostim pa je japonski notranji minister po objavi statistike o številu prebivalstva odločno prepovedal izvajanje Malthusove teorije ter je izjavil, da je božja volja, da se Japonska tako množi in da po njegovem mnenju država nima preveč prebivalstva.

Zdi se, da uradni in nacionalistični krogi Japonske naravnost žele, da se prebivalstvo čim bolj množi, ker se dobro zavedajo, kako strašna moč bo to nek dan v rokah države. Japonska se že davno bavi z idejo hegemonije v Aziji in na Pacifiku. In zdi se, da kljub Društvu narodov in omejevanju oboroževanja ta ideja ni še čisto nič izgubila na svoji privlačnosti. Narodi rastejo, se razvijajo na moči in veličini svojih notranjih vrednot, ki se izražajo v njihovi državni in socialni strukturi, ter nikakor ne odrejajo svojo zgodovino s trenutnimi mednarodnimi krilaticami in položaji.

koncu. Treba je bilo izvršiti samo še neka zadnja popravila na zvoniku. V četrtek pa se je zvonik nenadoma med strašnim hruščem porušil. V njem se je nahajal takrat samo en delavec, ki je odnesel čudežno zdravo kožo in bil le malo opraskan. Hujše je izkupil škof Panaret, ki se je nahajal v bližini. Tega so ruševine skoro docela zasule in tako pobile, da bo podlegel poškodbam.

Hudí muzikanti

V Bruslju se je vršil koncert, na katerem sta sodelovala dva orkestra, ki sta med seboj vse preje kakor prijateljsko razpoložena. Med koncertom sta se sprla dva člana obeh zborov ter se pričela pretepati. Ni minulo nekaj minut, ko se je vnel pred očmi publike božanski prizor pretepa obeh orkestrrov. V bitki so služili za orožje vsi mogoči godbeni instrumenti ter stoli, ki so leteli po dvorani, da je bilo veselje. Na bojišču je ostalo 40 več ali manj hudobno ranjenih godbenikov, katere so morali z rešilnimi avtomobili odpeljati v bolnico.

Žrtev mode.

»Na zadnji veselici gasilnega društva se je moja žena zelo prehladila, kar je pripisovati po mnenju zdravnika preglavki izrezanosti njene plesne obleke. — Torej ima revica angino?« — »Ah, kaj še, želodčni kater!«

Banovinska vinarska in sadjarska šola v Mariboru

Dne 30. julija je zaključila ban. vinarska in sadjarska šola v Mariboru svoje 59. šolsko leto. Po slovesni službi božji, ki jo je opravil zavodov veroučitelj prečistiti g. Martin Petelinšek in katere so se udeležili učenci in zavodovo uradništvo z g. ravnateljem Josipom Priolom na čelu, so se ob 9. uri dopoldne k zaključni slavnosti zbrali na zavodu prav odlični gostje. Kraljevsko bansko upravo je zastopal načelnik Met. oddelka gosp. ing. Anton Podgornik. Nadalje so bili navzoči razni kmetijski strokovnjaki, celokupni učiteljski zbor, večinoma tudi stariši letošnjih absolventov in drugi. Po odpeti St. Premrlovi pesmi »Slavospev«, je g. ravnatelj Josip Priol pozdravil zastopnika banske uprave in druge goste. Pozval je tudi vse navzoče, da zakličejo Nj. Vel. kralju Aleksandru trikratni življio. Nato je podal poročilo za šolsko leto 1930-31. Iz poročila posnemamo, da je l. letnik dovršilo 24, II. letnik pa absolviralo 33 učencev, in sicer: 4 z odliko, 14 s prav dobrim in 15 z dobrim uspehom. Odlifnjaki so bili: Kraner Janez iz Zmarkove v Slov. gor., Zemljč Matevž iz Radenc, Zidarič Jakob iz Huma pri Ormožu in Ivanuš Franc iz Frankovcev pri Ormožu. Za njihovo marljivost v teoriji in praksi so bili nagrajeni s strokovnimi knjigami. V svojem govoru je zastopnik banske uprave očrtal smernice bodočega potrebnega delovanja letošnjih absolventov ter čestital tako učiteljskemu zboru kot tudi učencem na krasnih uspehih, ki so jih dosegli v teoriji in praksi. V imenu absolventov se je zahvalil nato učiteljskemu zboru in instruktorjem absolvent Mirko Rajh iz Ljutomer, v imenu starišev pa g. Jakob Zemljč, župan iz Radenc. V svojem poslovnem govoru je nato g. ravnatelj Priol učencem polagal na srce, naj se vedno zavedajo, da so sinovi kmetijskih starišev in da naj kot bodoči gospodarji pomagajo svojim bližnjim in daljnim sosedom z besedo in dejanjem in tako pripomorejo k procvitu naše ožje in širše domovine. Ko so učenci nato odpeli še nekaj pesmi, je bila slovesnost zaključena in bo ostala vsem udeležencem v najlepšem spominu.

Zavezniški dolgovi Angliji

Na vprašanje nekega poslanca v spodnji zbornici, koliko dolgujejo zavezniške države Angliji za posojila, ki so jih dobile med svetovno vojno, je izjavil zakladni minister Snowden, da znašajo vsi dolgovi 12 milijard in 30 milijonov funtov sterlingov. Pri tem pa niso vračunani še dolgovi Rusije, ker to vprašanje kljub prizadevanju angleške vlade še ni ugodno rešeno. Z ostalimi zavezniškimi državami je bil po dolgotrajnih razpravah dosežen načelen sporazum, da plačajo 65% vseh svojih vojnih dolgov v Angliji. Edina izjema je Italija, ki bo plačala 86% od vsega svojega vojnega dolga. Dolej je prejela Anglija na račun odplačevanja zavezniških dolgov že 71.230.000 funtov sterlingov.

Fanatični sportniki

V Bytkovy se je vršila napeta nogometna tekma med dvema tamošnjima vodilnima kluboma. Igra je bila postala precej surova. Publika je protestirala, igralci tudi niso molčali in razvil se je naglo krasen pretep, ki je spremenil nogometno igrišče v krvavo bojišče. Poseči je morala vmes policija, ki pa ni mogla pomiriti fanatičnih sportnikov. Končno ni preostalo policiji drugega, kakor da je posegla po orožju in streljala na pretepače. Mnogo oseb je bilo pri tem lažje, štiri pa smrtonovarno ranjene.

Ogromni gozdni požari pri Nizzi

V okolici Nizze je izbruhnil ogromen gozdni požar, ki ogroža tudi več okoliških nasebin. Kljub vsem naporom gasilcev, da bi omejili požar, se ta še vedno širi, ker piha močan miztral. Pri gašenju sodeluje tudi 500 planinskih lovcev, ki sekajo okrog požara drevje in kopljejo globoke jarke. Njihova akcija pa je doslej še brezuspešna, ker nosi veter goreče ogorke več sto metrov daleč in zanetuje še vedno nove gozdne komplekse. Vasi Cassinet in Balegovan sta tako ogroženi, da so ju morali izprazniti. Po zadnjih vesteh so celo v nevarnosti okoliški parki mesta Nizze.

Sport

ISSK Maribor prvak LNP

ISSK Maribor:SK Svoboda (Ljubljana) 6:0 (2:0).

V Ljubljani se je včeraj vršila druga finalna tekma med ISSK Mariborom in ljubljansko Svobodo, ki je končala z visoko zmago Mariborčanov v razmerju 6:0. Tekma sama je bila tipična borba za točke in je trpela po ostrini not, ki jo je dala Svoboda. Skoraj vsi igralci ISSK Maribora so bili blesirani, posebno Jež je dobil precej težke poškodbe. Gole so zabili: v 7. in 16. minut: Priveršek; v drugem polčasu v 4. min. Starc, v 13. min. Pepček, v 16. min. Hreščak in v 21. min. je postavil Starc končni rezultat 6:0. Sodil je g. Šneler zelo slabo.

SK Železničar:SK Čakovec 5:2 (2:1).

Na igrišču ISSK Maribora se je včeraj odigrala prijateljska tekma med SK Železničarjem in SK Čakovcem. Zmagali so domačini 5:2. Oba nasprotnika sta zaigrala jako slabo. Igra je potekla precej živo, bila pa je nezanemljiva. Rezultat odgovarja prilično znanju obeh nasprotnikov. Gosti so bili zelo nedisciplinirani, tako da je bil sodnik g. Vesnaver primoran izključiti tri igralce. V ostalem gojilo gosti primitiven nogomet, brez vsakih fines in bi morali biti poraženi z večjim rezultatom.

V predtekmi je mladina ISSK Maribora porazila mladino SK Železničarja s 3:2 (2:1). Sodil je g. Bergant dobro.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo.

Zagreb: Ilirija (Ljubljana:Gradjanski 1:1 (1:0).

Subotica: Mačva (Šabac):Bačka 1:0 (1:0).

Novi Sad: Vojvodina:Sand (Subotica) 4:1 (1:1).

Mednarodni tenis turnir na Bledu.

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije se je včeraj zaključil na Bledu mednarodni tenis turnir, ki se ga je udeležilo 72 igralcev. Rezultati finalov so sledeči: juniorji posamezno: Bojevič:Goldman 6:3, 7:5; gospodje posamezno: Schäfer:Banfield 6:3, 6:3, 6:2; dame posamezno: Schreger:Riboli 2:6, 6:1, 6:2; mešani pari: Schäfer-Schreger: Gros-Lobkovič 2:6, 6:3, 6:2.

Juniorsko plavalno državno prvenstvo.

Na Sušaku so se v soboto in nedeljo vršile plavalne tekme za državno prvenstvo. Doseženi so bili uspehi, ki so skoro enaki mednarodnim rezultatom. Končni placement tekmovanja je naslednji: Viktorija 191 točk, Ilirija 115 točk, Jadran (Split) 72, Primorje 39, Jug (Dubrovnik) 30, Concordia 28, Bob (Beograd) 8, KSU (Karlovac) 5 in Gradjanski 3 točke.

Občni zbor LNP.

Včeraj se je vršil v Ljubljani občni zbor Ljubljanskega nogometnega podsaveza, ki so mu prisostvovali vsi člani LNP. Glavna točka zborovanja je bila reorganizacija prvenstvenega tekmovanja. Sestala se je posebna komisija, ki je imela nalogo, predložiti predloge v enega samega. Končno je bilo izglasovano, da tvorijo enoten prvi razred klubi Primorje, Ilirija, Svoboda (Ljubljana), ISSK Maribor, Železničar in Atletiki (Celje). Ostali klubi se pa razdelijo na drugi razred in sicer v Mariboru: SK Rapid, SK Svoboda, SK Mura ter ISSK Maribor rezerva in SK Železničar rezerva.

Pri volitvah je bila izvoljena naslednja uprava: predsednik g. Rybač, podpredsednik Stanko, tajnik Kmet, blagajnik Šetina. V revizijski odbor pa Bobšek, Vičič in Zajec. Ostali odborniki so: inž. Knejiš, Vospernik, Friedl, dr. Köstl, inž. Petrič in Pevalek.

SK Rapid:SK Celje 4:2 (1:2).

Mariborski Rapid je včeraj gostoval v Celju ter je odigral proti SK Celju prijateljsko tekmo. Zmagali so Mariborčani s 4:2.

Jugoslavija:Češkoslovaška 2:1 (1:0).

V Beogradu se je pred 15.000 gledalci odigrala meddržavna nogometna tekma med reprezentancama Češkoslovaške in Jugoslavije, ki je končala z zasuženo zmago jugoslovanske reprezentance v razmerju 2:1. Sodil je belgijski sodnik Langenus.

M. Zevacev

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

172

»Ohe, gospod De Mongomeri! Zdi se mi, da opravljate prav grde posle!«

Kapitan je skomignil z ramama.

»Dragi moj,« je rekel mrzlo. »Jaz opravičim svoje posle, ki mi ugaajo, in če bi se mi zdajle zljubilo, opriti se vaše besede, bi se morda kmalu naveličali svoje osebnosti. Toda ne skregajva se; moja odkritost vam mora pričati, da potrebujete drug drugega. Ostaniva torej dobra prijatelja, in predvsem pojdiva se pogovarjati dalje v stran, zakaj tu je dovolj nepovabljenih ušes, tudi če mojih ne štejeva.«

In res se je izprehajal že nekaj trenutkov v predsohi plemič gospe Diane Poatješke, ki De Šabot De Žarnak, in videlo se mu je, da ga zelo zanima razgovor med La Šatenjrejem in Mongomerijem.

La Šatenjre je pomislil, da je gardni kapitan v veliki milosti pri kralju. Ni se torej branil, ko mu je segel Mongomeri pod pazduho in tako sta šla prijateljsko na častno dvorišče.

»Govorite,« je rekel spodaj Mongomeriju.

»Dejali ste, dragi prijatelji, da še ni prav gotovo, ali bo kaj iz vaše poroke z vojvodinjo Fontenbloško. In prav imate, če mislite res tako.«

»Aha!... Ali veste kaj?... Nemara je kaka zapreka?«

»Prav resna še povrhul.«

»Ali bi nemara kralj...«

»Njegovo Velikanstvo ni imelo zahrbtnih misli, ko vam je dalo pravkar svojo obljubo; in prepričan sem, da je namenjeno držati besedo.«

»Morda mlada vojvodinja sama?«

»Vi veste sami bolje od mene, da se vam ženska srca ne morejo ustavljati, in prepričan sem, da tudi ta ne bo tvorila izjeme... Ne, ne, zapreka ni v gradu... Ali se spominjate nekega rokovnjača... Manfreda po imenu?«

»Manfreda!« je kričnil La Šatenjre in prebledel od gneva. »Saj ste vendar rekli kralju, da je ta človek odšel iz Fontenbloja!«

»To je renica... Toda, ali mislite, da se bo ta človek izlahka odrekel ženski, ki jo ljubi?... Zdi se, da je že dovolj pokazal svojo drznost in svoj pogum, da morate videti v njem opasnega nasprotnika.«

»Vse to je proketo res!«

»No, vidite — kaj sem vam hotel povedati?... Reči sem hotel, da se Manfred po mojem prepričanju kmalu vrne v Fontenblo.«

»Če bi človek le vedel, kje ima svoje ležišče!«

»Kar se tega tiče, vam pa lahko postrežem. Ali poznate gostilno pri Velikem cesarju Karlu?«

»V ulici Fago?«

»Tam, da, vidite dragi moj, pojdite k »Velikemu cesarju Karlu«, izkušajte poizvedovati, a spretno opazujte in prisluskujte, ne da bi vas kdo videl... in upam, da boste videli kmalu kaj podobnega o vašem prijatelju.«

»Vraga, Mongomeri, vi ste mi pravi prijatelj; kar žal, mi je, da sem vas prej...«

»Ne govori o tem,« ga je prekinil Mongomeri.

»Tega človeka sovražim tako, da vam ne morem povedati; ponižal me je že dvakrat in če se mi res posreči, da mu potisnem meč med rebra, vam bom hvaležen do smrti...«

»S tem se upam še okoristiti, dragi moj... Saj sem vam rekel; midva potrebujete drug drugega. Bili ste trile v neposredni kraljevi bližini; zdaj ostaneta samo še vi in D'Ese. Sansak je izginil... Ako bi se mogel pomakniti jaz na njegovo mesto...«

»Razumem vas...«

»Kaj pa je treba v to svrhu? Spretno besedo o pravem času...«

»Zmesite se na mene.«

»Kakor se tudi vi lahko zanašate na moje prijateljstvo.«

Stisnila sta si roke in razšla.

Kakšen nagib je vodil de Mongomerija, ko je poslal La Šatenjreja k »Velikemu cesarju Karlu? Upal je, da se pretepljivi La Šatenjre spopade s Tribuletom.

In plemič, ki je sicer mrzil rokovnjača, je mrzil norca še mnogo bolj. Med njima je bilo staro sovraštvo in Mongomeri je sklepal, da utegne Tribulet obležati mrtve, ako ga sreča La Šatenjre.

Po norčevi smrti je upal Mongomeri doseči izlahka La Šatenjrejevo popolno molčečnost, ako mu izkaže kako važno uslugo.

Ko je bil La Šatenjre zopet sam, se je napotil naravnost proti gostilni pri »Velikem cesarju Karlu.«

Bil je jako hraber, zelo spreten v orožju, neverjetno močnih mišic, zaničevalec vsakere nevarnosti in željan, spopasti se z nasprotnikom, čimprej mogoče. Manfreda je sovražil neznansko, pa le zato, ker ga je bil ranil rokovnjač pričo kralja.

Tisti čas je bila znanost orožja nad vsemi.

La Šatenjre je bil tako nelzmerno ponižan, kakor bi bil dandanašnji matematičar, ki bi ga kdo zalotil v kričeči zmoti v računu, ali pesnik, ki bi mu kdo dokazal napačne verzje — ako obstoji res poezija v tem, da delaš pravilne verzje, in matematika v tem, da se ne motiš v računih.

Bodisi kakorkoli, La Šatenjre je sanjari o strašnem maščevanju; brez nadaljnjega premišljevanja je stopil v krčmo, sedel k mizi in naročil, da naj mu prinese vina.

Toda, komaj je dobro sedel na svojem stolu, je že stopil v sobo drug plemič in sedel nedaleč od njega.

Bil je Žarnak.

La Šatenjre je namršil obrvi.

Videl je bil Žarnaka, kako ga je meril v kraljevi predsohi z impertinentnimi pogledi.

Na častnem dvorišču, kamor mu je sledil za petami, je Žarnak nadaljeval to svoje vedenje.

In zdaj je prišel za njim v to oddaljeno krčmo...

Bilo je očitno, da ga ima namen izlupati.

Kljub temu se je La Šatenjre premagal. Že večkrat se je hotel biti z Žarnakom, a kralj mu je vedno prepovedal, in La Šatenjre ni hotel biti neposlušen kralju, najmanj pa še v tem trenutku.

Ko pa se je vrnil krčmar iz kleti s steklenico, ki jo je bil naročil La Šatenjre, se je bil dvignil Žarnak s svojega sedeža, iztrgal steklenico osuplemu krčmarju iz rok in ji odločil vrat, rekoč:

»Nauči se capin, da se postrže meni prvemu, kadar sem v krčmi... Za gospoda pojdi iskat drugo vino, ako ga imaš še kaj v kletih!«

La Šatenjre je prebledel kakor zid.

Vstal je in stopil naravnost proti Žarnaku.

»Ali je prišel gospod iskat prepira?«

»Zdi se, da potrebujete časa, preden razumete kaj,« je dodal, postavivši se v prežo, »ali veste, kje je v tem bila samo njegova last.«

»Ako potrebujem časa, da vas razumem, ga bom potreboval morebiti manj, da vam porinem v trebuh šest palcev železa!...«

»Kaj se bahate, dragi moj!«

»Izderite, tristo hudičev! Izderite, drugače vas za koljem brez usmiljenja!«

»Gospodal! Gospodal!« je vokal krčmar.

»Jezik za zobe, pijaneč!« je zarežal Žarnak in tresil ubogege zlodja v kot... »Gospod La Šatenjre,« je dodal, postavivši se v prežo, »ali veste, kje je v tem trenutku vaš prijatelj D'Ese? Dajte, da vam povem... On leži na trati v parku, kjer sem ga pustil mrtvega, in ker bi me vi ovadili kralju, moram ubiti tudi vas...«

»Podla duša!« je zarjul La Šatenjre, »ako si ubil D'Eseja, potem se poberi za njim!«

Zverjaje drug drugega po modli tistega časa, sta si zadajala plemiča sunek za sunkom — prizor, ki bi gotovo zanimal vsakega gledalca tega dvoboja.

Oba sta bila silna, oba polna besnosti, ki jo je brzdata enaka premišljena hladnokrvnost, obadva mlada in hrabra; njihova meča sta švigala bliskotaje in žvenketale sem ter tja.

O namenih, ki so napotili Žarnaka, da je izzval prepir z La Šatenjrejem, izpregovorimo pozneje; za zdaj posvetimo vso pozornost dvoboju teh dveh slovečih prepečev, vršečemu se v oddaljeni krčmi in brez priči.

Edini gledalec je krčmar, ki se je tresel groze, prepričan, da bo trpel škodo in delal pokoro samo on, naj bo izid kakoršenkoli.

Toda gledati je moral gotovo še kdo drugi, drugače se ne bi stvorila pozneje cela legenda in se obogatila z raznimi izmišljotinami, tako na primer, da se je vršil dvoboj v priči vsega dvora.

Te priče pa, če tudi so morda pazno zasledovali, bi se vendar niso pokazale nasprotnikom, tako da sta mislila, da sta popolnoma sama.

Novica o D'Esejevi smrti je bila zadala La Šatenjreja hud udarec.

Žarnaka je poznal dovolj, da je bil prepričan, da se ne baha.

In mnogim vzrokom njegovega sovraštva do nasprotnika se je pridružila še želja, maščevati prijateljevo smrt.

Cele četrt ure sta se naskakovala, obdelovaje se s neštetiimi kontri in buljeji.

Nato je nastopil odmor — po obojestranskem soglasju, ne da bi se bila dogovorila.

Zadihavaše se in naslanjaše ostrino rapirja na konci škornja, sta merila plemiča drug drugega z občudujočimi pogledi.

In zlasti La Šatenjre bi se bil rad zadovoljil s tem, da odnehata po tem medsebojnem dokazu svoje hrabrosti.

Nemara je že hotel spregovoriti v takem smislu, ko je stopil Žarnak nenadoma zopet v prežo, rekoč:

»Kadar vam bo drago...«

La Šatenjre je naskočil takoj in se zaletel v svoje ga nasprotnika tem gnevneje, čim je pravkar že hotel kapitulirati.

Žarnak se ni umaknil.

Meča sta se križala tik pod ročniki.

Zdaj pa se je sklonil Žarnak z bliskovito hitričo »Imam ga,« si je mislil La Šatenjre in dvignil meč, da ga zabode od zgoraj navzdol.

Toda ni mu ostalo časa, da bi izvršil to kretnjo.

Nenadoma je izpuštil orožje in padel, hropeč in bruhaje kri iz ust. Ko se je Žarnak sklonil, je bil izdrl bodalo, in ga zasadel nesrečnemu plemiču z vso močjo v život.

Žarnak ga je gledal par trenutkov. Nato je mirno obrisal svoje bodalo, uteknil meč v nožnico, stopil k krčmarju, ki ga je videl v kotu bledega od groze, prijel ga za uho in mu dejal:

»Ako se predrzneš ziniti le besedico, ti izderem uhlje in čreva, zapomni si to!«

Krčmar, ki od strahu ni mogel govoriti, je pokimal, da bo molčal kakor grob.

Nato je odšel iz krčme prav tako mirno, kakor, da je izpraznil samo steklenico dobrega vina.

Toda, še preden je bil dobro zunaj, je stopil skozi steklena vrata človek in se sklonil nad ranjenca.

»Ali ne morem storiti ničesar za Vas?« je vprašal z razburjenim glasom.

La Šatenjre je odprl oči.

In nepopisno presenečenje se je združilo na njegovem obrazu z grozo bližnje smrti: spoznal je bil človeka, ki se je sklanjal nad njim.

Bil je Tribulet!

»Videl sem vse,« je povzel ta. »Obadva sta se borila hrabro, in prav hudo mi je, da vas vidim v tako žalostnem stanju, četudi se nisem mogel vedno hvaliti z vašim prijateljstvom do mene. Razpolagajte z mano, ako vam morem koristiti in pozabite, da ste me sovražili svoje dni...«

La Šatenjre je navel svoje moči, da bi odgovoril. Tribulet je bil pokleknil k njemu in mu dvignil glavo.

Mignil je krčmarju, naj mu da vina in ga izli par kapljic v usta umirajočega.

Toda nemogoče je bilo oživeti La Šatenjreja dovoli, da bi mogel govoriti.

Videlo se pa je, da se je moral izvršiti globok čustveni preokret v mislih sabljača, ki je tolikokrat poniževal norca s svojim smehom in porogljivimi opazkami.

V iti njegov pogled je izražal namesto besede nekakšno osuplo hvaležnost.

Morebiti mu je prišlo na um, podati staremu sovražniku dokaz te hvaležnosti.

Zakaj z naporom vseh moči je poizkusil spregovoriti.

Toda izustil je samo besedo:

»Žileta...«

In še isti hip se je zgrudil La Šatenjre v znak, njegova duša je zbežala v hripavem vzdihljaju.

Ob besedi Žileta se je zdrznil Tribulet in se sklonil še bližje, kakor da hoče prodreti s svojimi gorečimi očmi najgloblje ranjenčevo misel.

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom takoj oddam, Vrbanova ul. 28 prtljičje, desno. 2249

Prodaj vinake sode

od 50 do 800 litrov. Tattenbachova ul. 21. 2250

Našla se je ženska torbica

z manjšo vsoto denarja. Izgubiteljica jo dobi pri najditelju Schwarcu, Krčevina, Praprotnikova ul. 26. 2248

Kurnarce za vlaganje

prodaja vsako količino po Din 4 za kg. Vrtnarstvo Mermolja, St. III pri kolo-dvoru. 2234

Gambirnova dvorana,

najlepši senčnati vrt, izborna kuhinja, abonma kosilo in večerja Din 12.50, vedno sveže Tscheligjevo pivo. 2215

Učenko sprejme

atelje za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 2204

Služkinjo,

pošteno, ki zna nekoliko kuhati, sprejem takoj. Božiček, Melje 9. 2241

Iščem profesorja ali profesorico,

ki bi poučevala deklico z dovršeno osnovno šolo v Zagrebu za sprejemni izpit za I. razred gimnazije. Ponudbe Gosposka ul. 52 II, levo. 2252

Stampije
T. SOKLIČ
Maribor
Aleksandrova 39

sastopniki se sprejmejo

Kdor še ni čital knjige:

MASELJ-PODLIMBARSKI:

GOSPODIN FRANJO

naj si jo takoj kupi pri

TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR
ALEKSANDROVA C. 13